

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-278(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. kovo 17 d. sprendimo Nr. SV-S-64 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-278(2) (toliau – Įstatymo projektas) tikslui – gerinti asmens sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą vyresnio amžiaus asmenims, išplečiant asmenų ratą, kuriems būtų kompensuojama 100 procentų bazinės kompensuojamųjų vaistų, įrašytų į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti sąrašą bei į Kompensuojamųjų vaistų sąrašą, ir medicinos pagalbos priemonių, įrašytų į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą, skirtų ambulatoriniam gydymui, kainos, taip pat Vyriausybės nustatyta tvarka būtų padengiamos priemokos už skiriamus kompensuojamuosius vaistus, įrašytus į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti sąrašą bei į Kompensuojamųjų vaistų sąrašą, ir už medicinos pagalbos priemones, įrašytas į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą, tokiu būdu siekiant apsaugoti labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų socialinius interesus, tačiau nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2020 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymui Nr. XIII-2492 paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones tikslinėmis valstybės biudžeto lėšomis, pervestomis į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą, pradėtos dengti visiems 75 metų ir vyresniems asmenims, taip pat senatvės pensijos amžiaus sukakusiems arba Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme nurodytiems neįgaliesiems asmenims, kurių užpraeitą mėnesį gautų socialinio draudimo pensijų (kartu su socialinio draudimo senatvės arba netekto darbingumo (invalidumo) pensijų priemokomis), šalpos išmokų, valstybinių pensijų, užsienio valstybės pensijų, pensijų išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą, kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams, valstybinių signataro rentų, valstybinių signataro našlių ir našlaičių rentų, rentų buvusiems sportininkams, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas ir (ar) draudžiamųjų pajamų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, suma sudarė mažiau kaip 95 procentus praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio, apskaičiuoto Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka. Nuo 2020 m. liepos 1 d. iki 2021 m. vasario 28 d. šia kompensacija pasinaudojo daugiau kaip 300 tūkst. pacientų.

2021 m. kovo 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-165, kuris nustato, kad kompensuojamųjų vaistų ir medicinos pagalbos priemonių paciento priemoka padengiama ir

tiems pacientams, kurių išmokų ir (ar) draudžiamųjų pajamų suma sudaro mažiau kaip 100 procentų einamųjų metų minimalių vartojimo poreikių dydžio, apskaičiuoto Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka (vietoj buvusio ne mažiau kaip 95 procentų praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio). Šiam pakeitimui įgyvendinti Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžete 2021 metams skirta apie 1,5 mln. eurų.

Vertinant tai, kas pirmiau paminėta, pažymėtina, kad ir šiuo metu galiojančios Sveikatos draudimo įstatymo 10 straipsnio nuostatos leidžia, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, apsaugoti socialiai labiausiai pažeidžiamų bei mažas pajamas gaunančių asmenų interesus ir suteikia jiems galimybę nemokamai be pacientų priemokų gauti būtinus kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones.

2. Pažymėtina tai, kad Aštuonioliktoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra numačiusi ir kitų priemonių dėl nepasiturinčių ir labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų socialinės apsaugos stiprinimo. Pavyzdžiui, į Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Planas), yra įtraukta priemonė „Įteisinti vienišo asmens pensijas, taip pat kompleksiskai įvertinti šalpos išmokų sistemą ir galimybes sparčiau didinti šalpos pensijas, nenaikinant paskatų dirbti“. Plane taip pat yra numatyta parengti ir priimti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimus, siekiant kompleksiskai peržiūrėti ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokas, priartinti šių išmokų minimalius dydžius prie minimalių vartojimo poreikių dydžio. Be to, Plane nustatyta, kad planuojama peržiūrėti nedarbo socialinio draudimo išmokų teisinį reguliavimą, siekiant padidinti jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų įtrauktį ir socialines garantijas. Išanalizavus piniginės socialinės paramos nepaėmimo problemą, Plane numatyta, kad numatoma parengti ir priimti Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo įstatymą, kurio tikslas – užtikrinti piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams prieinamumą ir didinti bendruomenių įsitraukimą teikiant paramą. Taip pat planuojama parengti Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimus, kurių tikslas yra numatyti naujus Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto sudarymo ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų apmokėjimo, vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidų bei medicinos priemonių kompensavimo mechanizmus, parengti ir priimti teisės aktus, reglamentuojančius ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą Lietuvoje.

Paminėtina, kad 2021 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos vienišo asmens išmokos įstatymas, kuris suteikia teisę gauti vienišo asmens išmoką pilnamečiams ir emancipuotiems nepilnamečiams asmenims, kurie gauna mažiausias išmokas, paskirtas pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą, – šalpos senatvės, šalpos neįgalumo pensijas, išskyrus šalpos neįgalumo pensijas, paskirtas asmenims, kuriems nustatytas sunkus, vidutinis ar lengvas neįgalumas, šalpos kompensacijas sukačiams Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių ar pripažintiems netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo asmenims, socialines pensijas, pensijos priemokas.

Vertinant tai, kas pirmiau paminėta, pažymėtina, kad Aštuonioliktosios Vyriausybės siūlomos priemonės turėtų užtikrinti socialiai labiausiai pažeidžiamų bei mažas pajamas gaunančių asmenų socialinės gerovės interesą ne tik suteikiant galimybę nemokamai be pacientų priemokų gauti būtinus kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones, bet ir kitose pirmiau nurodytose srityse.

3. Pastebėtina tai, kad priėmus Įstatymo projektą, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, padidėtų asmenų, kurie kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones galėtų gauti be pacientų priemokų, skaičius (2021 m. sausio 1 d. paciento priemokos dengimo lengvatą turinčių asmenų skaičius buvo 299 tūkst., o

priėmus Įstatymo projektą asmenų skaičius padidėtų dar 122 tūkst.) ir tam nuo 2021 m. birželio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. papildomai reikėtų 2,57 mln. eurų, o 2022 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų 4,4 mln. eurų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų šiems pacientų priemokoms padengti. Atsižvelgiant į 2021 m. išliekantį neapibrėžtumą dėl COVID-19 pandemijos raidos, papildomų finansinių įsipareigojimų prisiėmimas 2021 m. gali kelti riziką viešųjų finansų tvarumui. Pažymėtina, kad tokios papildomos lėšos šiais ir visais ateinančiais metais taptų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui nepakeliama finansine našta. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“ yra pažymėjęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet jų neskiriama arba skiriama nepakankamai.

Ministras Pirmininkas

Sveikatos apsaugos ministras